

ת נ ך

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

יחידה ב' – חלק שני ממבחן 5 יח"ל

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	קטע שלא נלמד	—	(3×6)	—	18 נקודות
פרק שני	—	עיון בתורה (ספר דברים עם מפרשים)	—	(12×3)	—	36 נקודות
פרק שלישי	—	התמצאות בספר במדבר	—	(10×1)	—	10 נקודות
פרק רביעי	—	עיון בנביאים אחרונים ובכתובים	—	(9×4)	—	<u>36 נקודות</u>
					—	סה"כ 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

(2) ספר **שמות** עם מפרשים: "מקראות גדולות".

ד. הוראות מיוחדות: בפרק הרביעי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י אן מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיזטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיזטה" בראש כל עמוד טיזטה. רישום טיזטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — קטע שלא נלמד (18 נקודות)

עיין בשמות, ל"ב, ז'–י"ט, וענה על שש מהשאלות 1-7 (לכל שאלה — 3 נקודות).

שים לב: אין להעתיק את דברי הפרשן. עליך לענות במילים שלך.

1. "שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים" (פסוק ז').
מה קשה לרש"י בדברים אלה, וכיצד הוא מיישב את הקושי?
2. "והנה עם קשה ערף הוא" (פסוק ט').
לפי אבן עזרא, מדוע העם מכונה "קשה ערף"? בתשובתך התייחס למשל ולנמשל שבדברי אבן עזרא.
3. "הניחה לי" (פסוק י').
כתוב בלשונך את שאלת רש"י על ביטוי זה, ואת תשובתו על השאלה.
4. "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם" (פסוק י').
רמב"ן: "ואין טעם שיאמר 'הניחה לי' ואכעוס, כי אם לא חרה אפו עדיין איך יחרה אפו אחרי שיניחנו משה. אבל דרך הפשט שיאמר הניחה לי ואכלם בחרון אפי, כדרך 'הרף ממני ואשמידם'".
הסבר את השאלה של רמב"ן על המילים האלה, וכתוב מה הוא עונה על כך ב"דרך הפשט".
5. "למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם" (פסוק י"ב).
לדעת אבן עזרא, מדוע אם יאמרו המצרים "ברעה הוציאם להרג אותם וכו' " ייגרם חילול השם?
6. "וינחם ה'" (פסוק י"ד).
מה קשה לאבן עזרא במילים אלה, וכיצד הוא מיישב קושי זה?
7. עיין בפירוש רמב"ן לפסוק ט"ז, ד"ה "והלחזת מעשה אלקים הַמָּה", עד המילים "ולא יכול להתאפק".
הסבר את שאלתו של רמב"ן, וכתוב את תשובתו על שאלתו. בתשובתך היעזר בפסוק שרמב"ן מצטט (שמות, ל"א, י"ח).

פרק שני — עיון בתורה (ספר דברים עם מפרשים) (36 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 8-11 (לכל שאלה — 12 נקודות; לכל סעיף — 4 נקודות).

8. דברים, ט', י"ח - י', ג'.

א. — "ואתנפל לפני ה'" (פסוק י"ח).

— "ואתנפל לפני ה'" (פסוק כ"ה).

הוכח מן הפסוקים כי בשניהם מדובר באותם ארבעים יום, והסבר על פי רש"י מדוע התורה חזרה על עניין זה.

ב. רש"י (פסוק י"ח): "בו ביום נתרצה לישראל... לכך הוקבע למחילה ולסליחה".

באיזה יום מדובר, לפי רש"י? כיצד רש"י מוכיח שמדובר ביום זה?

ג. — "פסל לך שני לוחות אבנים... ועשית לך ארון עץ" (פרק י', פסוק א').

— "ואעש ארון עצי שטים ואפסל שני לוחות אבנים" (שם, פסוק ג').

נמק על פי רש"י את ההבדל בין שני הציטוטים.

9. דברים, י"א, כ"ו-כ"ט.

א. הסבר את הרעיון שמשם משמיע לבני ישראל בפסוק כ"ו, לפי ספורנו.

ב. רש"י (פסוק כ"ח): "מכאן אמרו: המודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה כולה".

הסבר כיצד למדו זאת חז"ל מפסוק כ"ח.

ג. "ונתתה את הברכה על הר גרזים" (פסוק כ"ט).

מהו הקושי בלשון פסוק זה, וכיצד רש"י מיישב אותו?

10. דברים, י"ז, ח'-י"ג.

א. "דברי ריבת בשעריך" (פסוק ח').

לפי רש"י, מי הם הרבבים, ועל מה הריב שלהם?

ב. לפי רש"י, לשם מה הדגישה התורה בפסוק ט' "אשר יהיה בימים ההם"?

ג. "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (פסוק י"א).

(1) לפי רש"י, מה למדו חז"ל מפסוק זה?

(2) הסבר מדוע נחוץ ציווי זה, על פי רמב"ן.

11. דברים, כ"א, י"ח-כ"א.

א. הסבר על פי רש"י את הכינוי "סורר ומורה", וכתוב מה הם המעשים של הבן שבגללם

ייחשב ל"סורר ומורה".

ב. "ויסרו אותו" (פסוק י"ח).

לפי רש"י, איך מייסרים אותו?

ג. "ורגמהו כל אנשי עירו באבנים ומת" (פסוק כ"א).

לפי רש"י, מדוע נענש במיתה בן סורר ומורה?

פרק שלישי — התמצאות בספר במדבר (10 נקודות)

ענה על שאלה 12.

12. לפניך שישה סעיפים (א-ו), ובהם קטעי פסוקים.

בחר בחמישה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת את הסעיף שבחרת, וכתוב ליד כל אות מהו ההקשר שבו נאמרו הדברים, ומהו הפשט על פי רש"י (פירוש אַחַד).
(לכל סעיף — 2 נקודות; סה"כ — 10 נקודות)

- א. "וכל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתָּה".
- ב. "וַיִּשְׂרֹת אֶת אַחִיו בֹּאֶהֱל מוֹעֵד לְשֹׁמֵר מִשְׁמֶרֶת".
- ג. "הִישׁ בָּה עֵץ אִם אֵין".
- ד. "וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם".
- ה. "וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל מַחוּץ לַמַּחֲנֶה וּשְׁחַט אֹתָהּ לִפְנֵיו".
- ו. "הִנֵּה כֶּסֶה אֶת עֵין הָאָרֶץ".

פרק רביעי — עיון בנביאים אחרונים ובכתובים (36 נקודות)

ענה על אַרְבַּע מהשאלות 13-17 (לכל שאלה — 9 נקודות; לכל סעיף — 3 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אַחַד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

13. ישעיה, י"א.

- א. "אֲשֶׁר עֹמֵד לִנְס עַמִּים אֱלֹהֵי גוֹיִם יִדְרֹשׁוּ" (פסוק י').
הסבר את המעלה של המלך המשיח, על פי פסוק זה.
- ב. "יוֹסִיף ה' שְׁנִית יְדוֹ" (פסוק י"א).
מהי הגאולה הראשונה שהנביא מתכוון אליה, ומהי הגאולה ה"שנית"?
- ג. מה הנביא מבשר בפסוק י"ג?

14. ישעיה, נ"ה, ה'-י"ג.

- א. "דרשו ה' בהמצאו" (פסוק ו').
מהי כוונת הנביא במילה "בהמצאו"?
- ב. הסבר את הקשר בין פסוק ז' לפסוק ח'.
- ג. הסבר את המשל ואת הנמשל בפסוקים י'-י"א.

15. יחזקאל, ל"ז, ט"ו-כ"ח.

- א. עיין בפסוקים ט"ז-י"ט.
מהו המעשה שיחזקאל נצטווה לעשות, ועל מה מעשה זה מרמז? בתשובתך הסבר את דברי ה' "והיו לאחדים בידך" (פסוק י"ז).
- ב. הסבר ארבע מבשורות הגאולה שבפסוקים כ"ד-כ"ח.
- ג. "ויִשְׁבוּ על הארץ אשר נתתי לעבדי ליעקב" (פסוק כ"ה).
רד"ק: "לפי שאברהם ויצחק היו להם בנים אחרים שלא ירשו הארץ, זכר יעקב כי לו נתנה הארץ ולזרעו אחרי".
מהו הקושי שרד"ק מיישב, וכיצד הוא מיישב אותו?

16. תהלים, כ"ד.

- א. "לה' הארץ ומלואה... כי הוא על ימים יסדה" (פסוקים א'-ב').
באיזו "ארץ" מדובר, ובאילו "ימים"?
- ב. "מי יעלה בהר ה'" (פסוק ג').
מה הקשר בין שאלה זו ובין פסוק א'? הסבר את התשובה של משורר המזמור בפסוק ד'.
- ג. "שָׁאוּ שערים ראשיכם" (פסוק ז').
באילו "שערים" מדובר, ובאיזו תקופה הפסוק עוסק?

17. תהלים, צ"ג.

- א. "ה' מֶלֶךְ גָּאוֹת לְבֶשׂ" (פסוק א').
לאיזו תקופה מתייחסות המילים "ה' מֶלֶךְ", ומהי משמעות המילים "גאות לבש"?
ב. "נשאו נהרות קוֹלָם" (פסוק ג').
מי נמשל לנהרות, ומהי "נשיאת הקול" שלהם?
ג. "עֲדֹתֶיךָ נֶאֱמְנוּ מֵאֵד" (פסוק ה').
למה מתכוון משורר המזמור בדברים אלה?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך